

TELEIOS

– et diakonalt redskap?

«Sannheten i Bibelen holdes sammen med vissheten om at alt som er sant, dypest sett er i pakt med Guds vilje. Derfor brukes psykologisk viten frimodig sammen med Guds åpenbarte ord».

ANDERS BERGEM

Dette sitatet er hentet fra en brosjyre som beskriver de amerikanske Teleios-kursene som i noen år nå har vært i gang også i vårt land. Mannen bak kursene er psykologen og pedagogen Gary Sweeten, siden 1985 i Norge mest kjent som taler/foredragsholder i ulike Oase-sammenhenger. Bakgrunnen for kursopplegget er en visjon av menigheten som et fellesskap preget av «omsorg, vekst og helbredelse, slik tilfellet var i den første kristne menighet». Målet med kursvirksomheten er å sette kristne mennesker i stand til å ta seg av hverandre på en måte som skaper vekst og modning – både individuelt og kollektivt.

Fire kursenheter

Fire ulike kursenheter utgjør stammen i opplegget. Grunnkurset er «Størst er kjærligheten». Dette kurset utgjør sammen med kurs to – «Si sannheten i kjærlighet» – en innføring i kunsten å kommunisere på en kjærlig og empatisk måte. Kurs tre – «Fornyet sinn – forvandlet liv» («Rational Christian Thinking») – handler om tankens/erkjennelsens muligheter til å kunne forandre sinnet og skape grunnlag for endret adferd. I «Fri fra fortiden» – kurs fire – dreier det seg om å bearbeide og løse opp vonde følelser/opplevelser fra fortiden, særlig barndomsårene. Ikke minst er det snakk om oppgjør og forsoning med mennesker som på ulike måter har gjort en vondt og

påført en sår i sinnet. Tilgivelse og helbredelse er sentrale begreper i denne sammenhengen.

Mye bra, men....

Opplegget har etter min oppfatning sin styrke i den systematiske oppbygningen og den metodiske tilretteleggingen. Her kommer den amerikanske opprinnelsen tydelig til syne. Samtidig er hele opplegget av en slik karakter at det er svært avhengig av å ha de riktige personene på de riktige stedene til riktig tid. Det er ingen tvil om at de metodiske virkemidlene kan være temmelig «sterke», noe som forutsetter dyktige/kompetente ledere.

Kombinasjonen av «undervisning» og «opplevelse»/«egenhjelp» preger forøvrig hele opplegget. Mye av læringen skjer

Mannen bak Teleios-kursene er psykologen og pedagogen Gary Sweeten. Foto: Oase.

ved at deltagerne arbeider med sitt eget «indre stoff», en metode som nok er effektiv, men også risikofylt. Det er derfor svært viktig at ledere og deltagere ved starten av et kurs har en felles forståelse av hva metoden innebærer og krever av den enkelte. Hvis så ikke er tilfelle, kan kursene for enkelte trolig bli i tøffe-
ste laget.

Som det sies i sitatet ovenfor, er Teleios-modellen basert på en integrasjon av psykologi og teologi, med «Guds ord» som avgjørende norm. Noen av mine øvrige reserveringer i forhold til Teleios-modellen er knyttet til dette forholdet. For det første har jeg et inntrykk av at skriftforståelsen i enkelte tilfeller kan nærme seg en slags biblisme. For det andre er det – også her –

vanskelig å unngå en viss psykologisering av bibeltekstene. For det tredje har jeg problemer med å finne kriteriene for hva som er «sannhet» når det snakkes om «alt som er sant» innenfor det psykologiske fagfeltet. Sett fra et luthersk ståsted kan det videre stilles endel spørsmål knyttet til menneskesynet, ikke minst med tanke på syndsforståelsen, helligjørelsen og det vi kan kalle en slags kristelig «utviklingsoptimisme».

Min erfaring med Teleios knytter seg så langt til ett kurs, samt til studium av en del av det skriftlige materialet som foreligger. For min egen del opplevde jeg kurset på Vats i februar 1992 som lærerikt, nyttig og inspirerende. Noe skyldtes utvilsomt selve innholdet i kurset, men

også det varme, inkluderende fellesskapet var svært godt å få med seg. Her kjentes forøvrig slektskapet med Oase på en fin måte.

Noe for diakoner?

Kan så dette opplegget brukes i norske menigheter? Mitt svar er positivt – på bestemte premisser. Teleios er etter min oppfatning et prisverdig forsøk på å utvikle et sjelesørgerisk kursopplegg som er tilgjengelig og nyttig for alle troende. For diakoner som er opptatt av å fremme sjelesørgeriske holdninger og ferdigheter hos menighetsleddene, kan Teleios være et nyttig redskap. Uansett bruksområde burde ellers Teleios-kursene kunne være verdifulle biter i en etterutdanning for (sokne)diakoner innenfor feltet menighetsbygging/sjelesorg. Den utdanningsbakgrunnen diakonene i Norge har, innebærer forøvrig at de har et bedre utgangspunkt enn mange andre for akkurat denne typen virksomhet.

Visst er det svakheter og mangler også ved Teleios-modellen – som ved alle andre. Disse er imidlertid ikke så store at de overskygger de positive elementene. Men altså: Endel viktige spørsmål bør avklares, premisene for deltagelse må være meget klare og kursleiderne må være skikkelig kvalifiserte.

PS

Til noe grundigere studium anbefales «Tidsskrift for Sjelesorg» nr. 1/93, som er et temanummer om Teleios. Der finnes også endel nyttige litteraturhenvisninger. D.S.

Anders Bergem er
høgskolelektor
ved Diakonhjemmet.
